

Informacja

z posiedzenia zespołu ds. orzecznictwa w dniu 30 lipca 2014 r.

Posiedzenie zespołu do spraw orzecznictwa odbyło się w dniu 30 lipca 2014 r., w CPS Dialog przy ul. Limanowskiego 23 w Warszawie. W posiedzeniu zespołu brał udział Minister Jarosław Duda – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, reprezentanci organizacji i środowisk zajmujących się działalnością na rzecz osób niepełnosprawnych, rodzice, opiekunowie osób niepełnosprawnych oraz przedstawiciele administracji rządowej, w tym wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności i innych organów administracji publicznej.

Zgodnie z ustaleniami z wcześniejszych posiedzeń zespołów głównym tematem posiedzenia było przedstawienie funkcjonowania systemu orzecznictwa oraz dyskusja na jego temat.

Ustalono, że z posiedzeń zespołu, w zakresie najistotniejszych kwestii podnoszonych na posiedzeniach będą sporządzane informacje.

Następnie przedstawiciel Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych omówił na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.) oraz jej aktów wykonawczych zagadnienia dotyczące funkcjonowania aktualnego systemu orzeczniczego.

Po omówieniu systemu orzeczniczego członkowie rozpoczęli dyskusję. W wyniku dyskusji uczestnicy spotkania zgłaszali postulaty, przedstawiali wnioski oraz uwagi dotyczące aktualnych rozwiązań systemowych. Odnosząc się do kwestii obowiązujących rozwiązań w systemie orzecznictwa, w większości zgodzono się, że aktualne rozwiązania systemowe są zadawalające, jednakże wymagają dopracowania szczegółów.

Dyskusja obejmowała zagadnienia systemowe, bez oceniania indywidualnych rozstrzygnięć oraz postępowań. Zgłaszane postulaty uczestników posiedzenia koncentrowały się na kwestiach dotyczących wprowadzenia zmian w aktualnym systemie orzeczniczym. Do najważniejszych należały:

Koncentracja modelu orzeczniczego na rzeczywistych ograniczeniach, jakich doznaje osoba niepełnosprawna w funkcjonowaniu społecznym, w tym wyeliminowanie z systemu orzeczniczego perspektywy medycznej oraz ograniczenie udziału, w zespole orzekającym lekarza. Zaproponowano, aby w składzie orzekającym zasiadały osoby, które dokonują oceny stanu funkcjonalnego danej osoby, określając w orzeczeniu wskazania do ewentualnego wsparcia.

Wprowadzenie dodatkowego wskazania w systemie orzeczniczym, tj. orzekanie na potrzeby specjalistycznego wsparcia dla osób szczególnie niesamodzielnych, osób z zaburzeniami komunikacji, które wymagają całodobowej opieki. Zaproponowano wprowadzenie w aktualnym systemie formularza służącego ocenie stopnia samodzielności osób niepełnosprawnych (*formularz kwalifikowania osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia*

do szczególnego specjalistycznego wsparcia), nad którym prace toczą się w zespole ds. rozwiązań systemowych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wnioskowano o wprowadzenie do ustawy regulującej system orzecznicy przepisów dyscyplinujących orzeczników, w tym zwiększających ich odpowiedzialność za podejmowane decyzje.

Podkreślono, że orzeczenie powinno uwzględniać stopień, czyli zdolność czy niezdolność do niezależnego funkcjonowania, identyfikować ograniczenia do niezależnego funkcjonowania, określać potencjał oraz rodzaj występujących ograniczeń funkcjonalnych u danej osoby.

Zaproponowano doprecyzowanie, standaryzację w aktualnie obowiązujących rozwiązaniach prawnych pojęć nieostrych, takich jak: pkt 7, 8 wskazań, gdzie pojawia się kwestia interpretacyjna, co z uwagi na powiązanie tych punktów ze świadczeniami nie powinno występować.

W odniesieniu do Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia-*International Classification of Functioning, Disability and Health –ICF*) podnoszono m.in., że jest to system bardzo trudny, którego wprowadzenie będzie długotrwałe i będzie wiązało się z dużymi nakładami finansowymi. Niemniej jednak klasyfikacja może być przydatna w zakresie potencjalnych form wsparcia.

Zaproponowano, aby orzeczenie wydane w postępowaniu orzecznicy pełniło funkcję rzeczywistego wskaźnika dla niższego szczebla do określenia wsparcia danej osoby. Wyrażono pogląd, iż organy orzecznicy powinny, wydawać orzeczenie natomiast inne służby związane z transferami socjalnymi, np. pomoc społeczna poprzez analizę indywidualną, poprzez szczegółowe doprecyzowanie powinny przyznawać określone wsparcie.

Zgłoszono postulat, aby w aktualnym systemie orzecznictwa wprowadzić rozwiązania, które umożliwią bardziej fachowe orzekanie osób z autyzmem.

Zaproponowano rozważenie wprowadzenia zmian wzorowanych na kierunku obranym przez towarzystwa ubezpieczeniowe, które zmieniły zasady wypłaty odszkodowań i nie wypłacają odszkodowań, lecz oceniają osoby, które uległy wypadkom np. stosując ICF, następnie je rehabilitują, aktywizują, wyposażają w sprzęt, pomagają znaleźć pracę.

Zgłoszono postulat, aby orzeczenie ZUS-u służyło celom rentowym, a nie stwarzało możliwości osobom posiadającym tego rodzaju orzeczenia do ubiegania się o określone ulgi np. dofinansowania w różny sprzęt w PCPR. Stwierdzono, że orzeczenia wydawane w postępowaniu orzecznicy powinny być podstawą przyznania określonych ulg i uprawnień. Podkreślono, że orzecznictwo ZUS-u realizuje inny cel, tj. wypłatę renty.

Zaproponowano, aby systemowo oddzielić przyznawanie prawnego statusu osoby niepełnosprawnej od całego systemu wsparcia i projektowania tego systemu wsparcia, gdyż system orzekania powinien doprowadzić do tego, aby status osoby niepełnosprawnej był przyznawany i aby orzeczenie o stopniu niepełnosprawności było elementem systemu wsparcia danej osoby.

Odnosząc się do zagadnienia powiązania świadczeń dla osób niepełnosprawnych z systemem orzecznicy wyrażono pogląd, iż przyznawanie świadczeń wpierających osoby niepełnosprawne powinno być uzależnione od rzeczywistej indywidualnej sytuacji

rodzinnej, materialno-bytowej, a nie wynikać z faktu, że dana osoba posiada status osoby niepełnosprawnej.

W podsumowaniu dyskusji członkowie zespołu ustalili, że samo orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność nie powinno być determinantem konkretnego świadczenia, ale jedynie powinno umożliwić dokonanie oceny w tym zakresie realizatorowi wsparcia, który poprzez wykorzystanie innych wyspecjalizowanych służb, innych narzędzi określi, czy i jakiego rodzaju wsparcie danej osobie jest potrzebne. Ustalono, że finalne prace zespołu powinny zmierzać w tym kierunku.

Kończąc posiedzenie zespołu Minister Jarosław Duda – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych wyjaśnił, że na kolejnym posiedzeniu zespołu zostanie przedstawiony do dyskusji konkretny projekt rozwiązań systemowych. Minister podziękował wszystkim obecnym, organizacjom pozarządowym i przedstawicielom wojewódzkich zespołów do spraw orzekania za przybycie. Wyjaśnił, że kolejne posiedzenie zostanie zorganizowane w październiku i o jego terminie członkowie zespołu zostaną powiadomieni.